

Cadrul de competențe financiare pentru adulți al UE/OCDE-INFE

Legendă

Cu albastru : Sugestii de competențe în materie de finanțe digitale și furnizarea digitală de informații, educație și consiliere financiară
Cu verde : Sugestii de competențe în materie de finanțare durabilă
Cu <i>caractere cursive</i> : Concepte definite în glosar

1. Bani și tranzacții

Temă	Conștientizare, cunoștințe și înțelegere	Aptitudini și comportament	Încredere, motivație și atitudini
1.1 Bani și valute	Forme de bani și utilizarea banilor <ol style="list-style-type: none"> Știe că există diferite forme de bani Înțelege semnificația termenului „mijloc legal de plată” 	<ol style="list-style-type: none"> Poate folosi și păstra în siguranță toate formele de bani Ia în considerare avantajele și dezavantajele relative ale diferitelor forme de bani atunci când alege ce formă să folosească 	<ol style="list-style-type: none"> Este motivat(ă) să afle despre diferite forme de bani Folosește cu încredere diferitele forme de bani
	Bancnote și monede <ol style="list-style-type: none"> Știe să identifice bancnotele și monedele autentice Știe că valutele sau anumite bancnote și monede își pot pierde în timp statutul de bani/mijloace oficiale de plată 	<ol style="list-style-type: none"> Ia măsurile adecvate în cazul în care consideră că bancnotele sau monedele sunt false Schimbă bancnotele și monedele vechi cu unele noi în termenul stabilit pentru un astfel de schimb 	<ol style="list-style-type: none"> Are atitudinea potrivită atunci când se confruntă cu bani falși
	Valută <p>Știe</p> <ol style="list-style-type: none"> Să aplice cursul de schimb pentru conversia valutară Că taxele, comisionul și cursul de schimb valutar variază în timp și de la un furnizor la altul 	<ol style="list-style-type: none"> Poate converti prețurile exprimate în monede diferite Ia în considerare comisioanele și cursul de schimb atunci când decide cum să transfere sau să schimbe bani 	<ol style="list-style-type: none"> Efectuează cu încredere operațiuni în monede diferite Compară cursurile de schimb ale diferiților furnizori în căutarea celei mai bune oferte

	<p>14. Înțelege impactul fluctuației cursului de schimb asupra remiterilor de bani, a călătoriilor în străinătate sau a achizițiilor din străinătate</p> <p>15. Că există instrumente de conversie valutară</p>		
1.2 Venituri	<p>Surse de venit</p> <p>20. Cunoaște sursele de venituri salariale și nesalariale, inclusiv ajutoarele de stat disponibile și cerințele ce trebuie îndeplinite pentru a beneficia de acestea</p> <p>21. Înțelege de ce venitul net al unei persoane poate fluctua</p> <p>22. Poate identifica metode legale de creștere a veniturilor</p> <p>23. Înțelege modul în care activele sau investițiile pot deveni surse de venit</p>	<p>24. Declară toate sursele de venit autorităților fiscale</p>	<p>25. Se simte în largul său când discută cu alte persoane despre venituri, dacă este necesar</p>
	<p>Fluturași de salariu și declarații privind veniturile</p> <p>Înțelege</p> <p>26. Ce informații conține un fluturaș de salariu și o declarație privind veniturile</p> <p>27. Cum să acceseze, să stocheze și să țină evidența informațiilor relevante privind veniturile unei persoane</p> <p>28. Diferența dintre venitul brut și venitul net</p>	<p>Verifică</p> <p>30. Fluturașii de salariu și declarațiile privind veniturile și le păstrează pentru consultare ulterioară</p> <p>31. Venitul real în comparație cu venitul preconizat și încearcă să analizeze motivele pentru care acestea pot fi diferite</p>	

	<p>29. Faptul că unele deduceri automate din salariu pot fi alocate pentru acumularea de active/acordarea unor drepturi sau plata unor cheltuieli</p>	<p>32. Utilizează venitul brut sau venitul net, după caz, atunci când ia decizii</p> <p>33. Ia în considerare întregul pachet salarial, inclusiv contribuțiile la planul de economisire sau asigurări, dacă este cazul, atunci când compară veniturile curente cu alternative</p>	
	<p>Nevoile de venituri</p> <p>34. Înțelege că, în mod ideal, cheltuielile nu ar trebui să depășească veniturile</p> <p>35. Este conștient(ă) de faptul că este important să dispună de venituri suficiente atunci când se pensionează</p>	<p>36. Evaluează nevoile actuale de venituri și caută modalități de a obține venituri suficiente pentru a acoperi aceste nevoi</p> <p>37. Evaluează în mod realist veniturile preconizate</p> <p>38. Direcționează o parte din venituri pentru pensie</p>	<p>39. Este motivat(ă) să găsească o modalitate de a genera venituri suficiente pentru a-și menține nivelul de trai actual și viitor</p>
	<p>Impactul parcursului profesional asupra veniturilor</p> <p>40. Este conștient(ă) de faptul că diferitele locuri de muncă și parcursuri profesionale, inclusiv antreprenoriatul, sunt asociate cu niveluri diferite ale veniturilor de-a lungul timpului</p>	<p>41. Ia măsuri concrete pentru a urma o anumită carieră sau a pune în practică o idee de afaceri, dacă este cazul</p>	<p>42. Urmează o anumită carieră sau pune în practică cu încredere o idee de afaceri și ia în calcul schimbarea locului de muncă, dacă este cazul</p>

<p>1.3 Prețuri, achiziții și plăți</p>	<p>Prețuri</p> <p>Știe</p> <p>43. Să calculeze și să interpreteze prețurile unitare relevante ale achizițiilor, dacă este cazul</p> <p>44. Că aceleași bunuri sau servicii pot avea prețuri diferite în funcție de o varietate de factori, cum ar fi vânzătorul, locul sau momentul achiziției</p> <p>45. Că puterea de cumpărare a banilor poate varia în timp din cauza inflației</p> <p>46. Că prețul nu este singurul criteriu relevant pentru achiziția unui anumit produs și că calitatea, termenele și condițiile sunt, de asemenea, factori importanți</p> <p>47. Că prețul real al unui bun sau serviciu poate depinde de factori precum impozitele, cursul de schimb, costurile de transport și taxele vamale (dacă este comandat din afara UE)</p> <p>48. Să calculeze prețul de consum final, în cazul în care acesta nu este specificat pe eticheta de vânzare al unui articol</p> <p>49. Că, în cazul achiziționării de produse online, prețul bunurilor sau serviciilor identice poate diferi în funcție, printre altele, de site-ul consultat sau istoricul de navigare, de condițiile de livrare aplicate sau de locul în care se efectuează achiziția</p>	<p>50. Calculează sau estimează prețul final al unui bun sau serviciu</p> <p>51. Caută modalități de a gestiona impactul inflației asupra banilor de care dispune</p> <p>52. Încearcă să achiziționeze bunuri și servicii la un preț corect</p>	<p>53. Negociază cu încredere un preț corect</p>
---	--	---	--

	<p>Compararea prețurilor</p> <p>54. Înțelege că informațiile obținute prin intermediul instrumentelor de comparare a costurilor disponibile online pot fi incomplete, inexacte sau parțiale</p>	<p>55. Compară prețurile bunurilor similare vândute prin diferite canale (inclusiv magazine fizice și online)</p> <p>56. Poate utiliza instrumente de comparare online fiabile, dacă sunt disponibile, care compară prețul, calitatea, termenele și condițiile bunurilor și serviciilor</p>	<p>57. Ia decizii cu încredere utilizând informațiile obținute prin intermediul unor instrumente (online) de comparare a prețurilor fiabile, dezvoltate de furnizori <i>imparțiali</i>.</p>
	<p>Achiziții</p> <p>58. Înțelege că banii cheltuiți pentru achiziționarea unui anumit bun sau serviciu nu mai sunt disponibili pentru altceva [conceptul de cost de oportunitate]</p> <p>59. Înțelege că costurile ireversibile suportate în trecut nu ar trebui să influențeze deciziile de cumpărare în prezent [aplicând conceptul de cost irecuperabil]</p> <p>60. Știe că pot exista alternative la produse, în unele cazuri inclusiv produse de ocazie sau recondiționate, și servicii care pot costa mai puțin decât cele identificate inițial</p> <p>61. Știe că pot exista produse și servicii complementare necesare pentru utilizarea anumitor produse sau servicii</p>	<p>64. Ia în considerare valoarea generală sau utilitatea unei achiziții potențiale, precum și prețul acesteia</p> <p>65. În cazul în care acest lucru este relevant și prevăzut de lege, returnează produsele achiziționate online sau prin alte tipuri de vânzare la distanță în termenul prevăzut de lege pentru a beneficia de rambursare integrală</p> <p>66. Dezvoltă strategii pentru a evita sau a reduce la minimum cheltuielile excesive, cumpărăturile impulsive și alte consecințe nedorite ale publicității și ale presiunii sociale</p> <p>67. Ia măsuri pentru a face achiziții în cunoștință de cauză</p> <p>68. Ia în considerare alternativele durabile la achiziții noi, cum ar fi reutilizarea și reciclarea</p>	<p>Are încredere să</p> <p>69. Își exercite dreptul de a returna produsele achiziționate online sau prin alte tipuri de vânzare la distanță, în termenul prevăzut de lege pentru a beneficia de rambursare integrală, în cazul în care acest lucru este relevant și prevăzut de lege</p> <p>70. Refuze o ofertă de vânzare nesatisfăcătoare sau nedorită, inclusiv oferte online (de exemplu, ferestre pop-up, anunțuri publicitare online)</p> <p>71. Reziste presiunii de a face achiziții neprevăzute</p>

	<p>62. Cunoaște drepturile consumatorilor atunci când face o achiziție, în special online (de exemplu, politici de returnare, divulgarea de informații)</p> <p>Recunoaște</p> <p>63. Că reclamele, ofertele speciale și mass-media pot avea un impact semnificativ asupra oportunității percepute a anumitor achiziții</p>		
	<p>Metode de plată și transferuri de bani</p> <p>72. Înțelege diferența dintre diferitele metode de plată și știe cum să le utilizeze în siguranță (de exemplu, card de debit sau carte de credit, servicii de transfer online, transfer bancar într-un cont pentru persoane fizice, portofel mobil/electronic, plată instant)</p> <p>73. Știe să evalueze riscurile și beneficiile potențiale ale diferitelor metode de plată</p> <p>74. Este conștient(ă) de faptul că unele metode de plată reprezintă o formă de împrumut și înțelege modul în care acest lucru va afecta prețul total plătit și că diferitele tipuri de tranzacții au implicații diferite asupra fluxului de numerar</p> <p>75. Cunoaște normele de bază privind combaterea spălării banilor în ceea ce privește utilizarea numerarului și plățile, și respectă aceste norme</p>	<p>80. Utilizează metode și tehnologii adecvate pentru efectuarea plăților, luând în considerare costul total, riscul și beneficiul personal al metodei alese</p> <p>81. Poate efectua plăți online utilizând diferite facilități de plată, respectând măsurile de securitate digitală</p> <p>82. Întreprinde pașii necesari pentru utilizarea unui <i>cont de plăți cu servicii de bază</i>, dacă îndeplinește criteriile de eligibilitate</p> <p>83. Întreprinde pașii necesari pentru utilizarea unui <i>cont de plăți care corespunde nevoilor și cerințelor sale</i></p>	<p>84. Este motivat(ă) să afle despre diferitele metode de plată și de transfer</p> <p>85. Utilizează cu încredere diferite metode de plată și de transfer, și alege cele mai bune metode de a transfera bani, luând în considerare costurile și riscurile</p> <p>86. Solicită cu încredere deschiderea unui <i>cont de plăți cu servicii de bază</i>, dacă îndeplinește criteriile de eligibilitate</p>

	<p>Știe:</p> <p>76. Că în UE există dreptul la un <i>cont de plăți cu servicii de bază</i> indiferent de reședința sau de situația financiară a unei persoane</p> <p>77. Că normele UE le permit consumatorilor să deschidă și să schimbe conturi bancare oriunde pe teritoriul UE</p> <p>78. Că un <i>cont de plăți cu servicii de bază</i> poate fi oferit de instituții de credit tradiționale și online</p> <p>79. Că există o procedură rapidă pentru consumatorii care doresc să își schimbe contul de la o bancă la alta</p>		
	<p>Verificarea și ținerea evidenței plăților și a achizițiilor</p> <p>87. Înțelege că se pot face greșeli atunci când se fac plăți și achiziții și știe cum să le identifice pe facturi, note de plată și chitanțe</p> <p>88. Știe că anumite chitanțe ar trebui păstrate ca dovadă a unei achiziții</p>	<p>89. Verifică detaliile de plată, chitanțele și restul, facturile și notele de plată, dacă este cazul</p> <p>90. Solicită o chitanță în cazul în care nu a fost furnizată și păstrează chitanțele și alte documente relevante legate de achiziții importante</p> <p>91. Ține evidența tuturor sumelor plătite sau cheltuite</p>	<p>92. Are încredere să verifice din nou în cazul în care pare că s-a făcut o greșală în legătură cu o plată sau o achiziție și să acționeze în consecință</p>

	<p>Implicațiile achizițiilor</p> <p>93. Știe că unele achiziții pot genera costuri recurente, cum ar fi costuri de întreținere sau de depozitare</p> <p>94. Știe când expiră abonamentele și dacă acestea vor fi reînnoite automat</p>	<p>95. Ia în considerare implicațiile pe termen lung ale abonamentelor și ale altor achiziții care implică plăți repetate</p> <p>96. Ia o decizie în cunoștință de cauză cu privire la impactul general al opțiunilor de eşalonare a plăților în timp</p> <p>97. Efectuează orice plăți curente, astfel cum s-a convenit</p> <p>98. Ia o decizie în cunoștință de cauză cu privire la efectuarea de achiziții importante imediat sau în viitor</p>	<p>99. Utilizează cu încredere cunoștințele despre factori precum inflația și cursul de schimb valutar atunci când ia o decizie cu privire la întârzierea unei achiziții</p>
	<p>Impactul în materie de durabilitate al prețurilor și achizițiilor</p> <p>100. Este conștient(ă) de faptul că bunurile sau serviciile achiziționate pot avea un impact social și de mediu diferit</p>	<p>101. Ia în calcul preferințele de mediu, sociale și de guvernare atunci când decide să achiziționeze un anumit bun sau serviciu</p>	<p>102. Este motivat(ă) să afle mai multe despre originea, condițiile de producție, impactul social și de mediu al unui bun sau serviciu, dacă este cazul, precum și despre performanța în materie de guvernare a întreprinderii care îl oferă</p>

			103. Este motivat(ă), dacă este cazul, să pună la îndoială informațiile privind impactul asupra mediului și impactul social, precum și performanțele în materie de guvernanță comunicate de vânzător, dacă este cazul
1.4 Evidențe și contracte financiare	Înțelegerea și semnarea contractelor 104. Înțelege implicațiile juridice ale semnării unui contract sau ale acceptării termenelor și condițiilor la achiziționarea unui activ, a unui produs sau a unui serviciu 105. Înțelege că o <i>semnătură electronică</i> poate avea aceeași valoare juridică precum o semnătură olografă	106. Dacă se simte confortabil(ă), semnează contracte pe suport de hârtie sau, după caz, în format electronic 107. Verifică evidențele și contractele financiare înainte de a le arhiva în mod ordonat și accesibil	108. Dacă este necesar, este dispus(ă) să solicite consiliere înainte de semnarea unui contract pe suport de hârtie sau, după caz, în format electronic
	Evidențe financiare 109. Este conștient(ă) de importanța păstrării anumitor documente într-un loc în care pot fi consultate, dacă este necesar 110. În cazul documentelor în format electronic, este conștient(ă) de existența stocării în cloud și de implicațiile stocării documentelor în sisteme de stocare în cloud (de exemplu, implicațiile în materie de securitate și de costuri)	111. Poate recupera documentele atunci când este necesar, inclusiv dacă acestea sunt stocate în sisteme de stocare în cloud 112. Aduce în discuție neclaritățile legate de evidențele și contractele financiare, și solicită corectarea eventualelor erori 113. Solicită evidențe financiare și contracte scrise, în cazul în care acestea nu sunt furnizat 114. Păstrează mai multe copii de rezervă ale evidențelor financiare, inclusiv în format electronic	

2. Planificarea și gestionarea finanțelor

Temă	Conștientizare, cunoștințe și înțelegere	Aptitudini și comportament	Încredere, motivație și atitudini
2.1 Stabilirea bugetului	<p>Monitorizarea veniturilor și a cheltuielilor</p> <p>115. Este conștient(ă) de faptul că este posibil ca tranzacțiile foarte recente să nu se regăsească încă în cea mai recentă situație financiară consultată</p>	<p>116. Ține evidența cheltuielilor în mod regulat</p> <p>117. Face distincția între cheltuielile fixe și cele variabile</p> <p>118. Acordă prioritate cheltuielilor esențiale față de cele discreționare</p> <p>119. Separă veniturile și cheltuielile aferente activității profesionale de cele ale gospodăriei</p>	
	<p>Întocmirea unui buget</p> <p>120. Știe ce este un buget, cum să stabilească un buget și de ce este benefic acest lucru</p> <p>121. Cunoaște instrumentele fiabile de stabilire a bugetului dezvoltate de furnizori <i>imparțiali</i>, inclusiv aplicații mobile și alte instrumente și servicii digitale în acest scop</p>	<p>123. Identifică „nevoile” și „dorințele”, și stabilește prioritățile în funcție de necesități</p> <p>124. Creează un buget regulat pentru planificarea veniturilor, a economiilor și a cheltuielilor, utilizând instrumente adecvate, dacă sunt disponibile</p>	<p>126. Este motivat(ă) să își aloce timp pentru a stabili și a urmări un anumit buget ca strategie pentru menținerea sau creșterea bunăstării financiare</p> <p>127. Este motivat(ă) să ia în considerare bugetul total atunci când ia decizii privind cheltuielile</p>

	<p>122.Înțelege de ce este important să ia în considerare perspectivele pe termen mediu și lung atunci când stabilește un buget</p>	<p>125.Utilizează periodic instrumente fiabile de stabilire a bugetului, inclusiv aplicații mobile sau alte instrumente digitale, dezvoltate de furnizori <i>imparțiali</i>.</p>	<p>128.Este motivat(ă) să privească dincolo de nevoile și dorințele imediate atunci când stabilește bugetul, astfel încât să fie pregătit(ă) pentru cerințe pe termen mai lung</p> <p>129.Ajustează cu încredere un buget, dacă este necesar</p>
<p>2.2 Gestionarea veniturilor și a cheltuielilor</p>	<p>Elemente de bază privind gestionarea veniturilor și a cheltuielilor</p> <p>130.Înțelege de ce este important să gestioneze în mod activ banii, pe lângă monitorizarea veniturilor și a cheltuielilor</p> <p>131.Știe că valorile și obiceiurile familiale, comunitare și socioculturale pot influența modul în care fiecare persoană își gestionează banii</p>	<p>132.Compară cheltuielile efective cu bugetul stabilit și ajustează bugetul sau cheltuielile, dacă este necesar</p> <p>133.Caută modalități de ajustare a veniturilor sau a cheltuielilor în funcție de necesități, luând în considerare cheltuielile ocazionale, cum ar fi cadouri, donații sau vacanțe</p>	<p>134.Ia cu încredere decizii independente cu privire la venituri și cheltuieli</p> <p>135.Stabilește cu încredere priorități personale în ceea ce privește cheltuielile esențiale și discreționare</p> <p>136.Acceptă responsabilitatea gestionării finanțelor personale și, eventual, a gospodăriei</p> <p>137.Se simte confortabil(ă) să discute cu partenerul/partenera despre planificarea și gestionarea finanțelor</p>

			138. Se simte încrezător(oare) să gestioneze finanțele altor persoane, în numele acestora, dacă li se atribuie responsabilitatea juridică în acest scop
	<p>Gestionarea veniturilor și a cheltuielilor neregulate și neprevăzute</p> <p>Înțelege:</p> <p>139. Că diferitele etape ale vieții și anumite evenimente personale sau familiale pot afecta veniturile și cheltuielile</p> <p>140. Importanța planificării active a cheltuielilor ocazionale</p> <p>141. Opțiunile posibile pentru acoperirea cheltuielilor neprevăzute</p> <p>142. Știe câți bani ar fi necesari pentru acoperirea cheltuielilor în caz de pierdere a veniturilor</p>	<p>143. Caută modalități de ajustare a veniturilor sau a cheltuielilor în funcție de necesități, luând în considerare cheltuielile ocazionale și posibilele fluctuații ale veniturilor</p> <p>144. Poate identifica și alege cea mai bună opțiune pentru acoperirea cheltuielilor neprevăzute</p> <p>145. Ia decizii în cunoștință de cauză cu privire la utilizarea veniturilor excepționale și a activelor primite, cum ar fi cadouri, premii sau moșteniri</p>	

2.3 Economii	<p>Obiective și priorități de economisire</p> <p>Înțelege:</p> <p>146. Beneficiile economisirii, ale stabilirii unor obiective de economisire și a unui plan de realizare a acestora</p> <p>147. Beneficiile economisirii de tânăr(ă) și în mod regulat</p> <p>148. Conceptul de a considera economiile personale drept un angajament financiar, descris uneori ca „plătește-te mai întâi pe tine”</p>	<p>149. Stabilește un anumit obiectiv de economisire într-un interval de timp și o abordare pentru realizarea acestuia</p> <p>150. Se străduiește să economisească de fiecare dată când obține venituri</p> <p>151. Acordă prioritate economisirii în detrimentul anumitor forme de cheltuieli discreționare</p>	<p>152. Stabilește cu încredere obiective personale de economisire pe baza unor aspirații realiste și consideră că este posibil să realizeze aceste obiective</p> <p>153. Consideră că economiile reprezintă o componentă de bază a bugetului unei gospodării</p>
	<p>Fond de rezervă</p> <p>Înțelege beneficiul de a avea</p> <p>154. Economii pentru situații de urgență, cu scopul de a gestiona șocurile financiare</p> <p>155. Unele economii ușor accesibile sau sub formă de lichidități</p>	<p>156. Ia măsuri pentru a realiza economii prin care să gestioneze eventualele șocuri financiare</p>	<p>157. Apreciază <i>reziliența financiară</i> suplimentară conferită de economii</p> <p>158. Este mulțumit(ă) de fondul de rezervă actual sau este motivat(ă) să îl mărească</p>
	<p>Ratele dobânzii</p> <p>159. Înțelege impactul dobânzii compuse asupra economiilor și metodele de economisire care îi permit să beneficieze de aceasta</p>	<p>160. Continuă să economisească chiar și când rata dobânzii este scăzută</p> <p>161. Ia în considerare rata reală a dobânzii pentru economiile deținute</p>	

		162.Utilizează instrumente digitale fiabile și <i>imparțiale</i> pentru a compara ratele dobânzii, comisioanele și alte caracteristici ale opțiunilor de conturi de economii și pentru a evalua impactul acestora asupra economiilor	
	<p>Alegerea produselor de economisire</p> <p>Știe</p> <p>163.Care sunt diferitele opțiuni de economisire disponibile [sau poate afla cu ușurință]</p> <p>164.Că diferitele produse de economisire pot oferi combinații diferite de comisioane, rate ale dobânzii și facilități fiscale, și pot implica diferite tipuri de riscuri</p> <p>165.Că produsele de economisire pot avea caracteristici de durabilitate diferite (aspecte de mediu, sociale și de guvernanță corporativă)</p> <p>166.Unde pot fi accesate produsele de economisire adecvate</p> <p>167.Înțelege că alegerea unei anumite opțiuni de economisire sau de investiții poate depinde parțial de orizontul de timp anticipat pentru atingerea unui obiectiv de economisire</p> <p>168.Știe să evalueze siguranța diferitelor metode de economisire</p> <p>169.Știe că fondurile de până la 100 000 EUR, pe deponent și pe instituție, depuse într-un cont bancar sunt protejate prin schema de garantare a depozitelor</p>	<p>170.Ia măsuri de precauție pentru a păstra în siguranță banii economisiți</p> <p>171.Alege produse de economisire în funcție de preferințele personale, inclusiv în materie de durabilitate</p>	<p>172.Alege cu încredere produse de economisire în funcție de preferințele personale, inclusiv în materie de durabilitate, sau solicită consiliere, dacă este necesar</p>

	<p>Gestionarea economiilor</p> <p>173. Cunoaște instrumentele digitale fiabile dezvoltate de furnizori <i>imparțiali</i>, care ajută utilizatorii să economisească în mod regulat</p>	<p>174. Monitorizează creșterea economiilor și face ajustări, dacă este necesar</p> <p>175. Se informează permanent cu privire la instrumentele de gestionare a finanțelor personale disponibile</p> <p>176. Utilizează instrumente digitale fiabile și <i>imparțiale</i> în sprijinul deciziilor de economisire</p>	<p>177. Este motivat(ă) să utilizeze instrumente care sprijină procesul de luare a deciziilor financiare și îmbunătățesc comportamentul financiar</p>
<p>2.4 Investiții</p>	<p>Elemente de bază privind investițiile</p> <p>178. Cunoaște diferența dintre economii și investiții, precum și dintre datorie și capital propriu</p> <p>179. Știe că unele forme de investiții generează mai multe lichidități decât altele</p> <p>180. Știe că valoarea unei investiții poate crește sau poate scădea</p> <p>181. Știe că diferitele tipuri de comisioane și taxe (unice și recurente, directe și indirecte) pot avea un impact semnificativ asupra randamentului unei investiții</p> <p>182. Înțelege modul în care modificarea ratei inflației, a ratelor dobânzii și/sau a cursului de schimb valutar poate avea un impact asupra planurilor pe termen mai lung</p>	<p>186. Poate calcula creșterea sau reducerea proporțională a valorii unei investiții</p>	<p>187. Analizează cu încredere dacă anumite obiective pot fi îndeplinite prin investiții</p> <p>188. Nu investește dacă nu înțelege produsul sau serviciul financiar</p>

	<p>183.Înțelege diferența dintre pierderile sau câștigurile potențiale (nerealizate) și realizate</p> <p>184.Cunoaște riscurile suplimentare ale luării unor decizii de investiții în necunoștință de cauză</p> <p>185.Înțelege conceptele de bază în materie de investiții, cum ar fi valoarea-timp a banilor, toleranța la risc, orizontul de investiții și obiectivele de investiții</p>		
	<p>Prețul acțiunilor și al fondurilor</p> <p>189.Înțelege că aceeași acțiune sau același fond poate avea un preț de cumpărare /vânzare diferit în momente diferite</p>		
	<p>Alegerea și diversificarea investițiilor</p> <p>Știe</p> <p>190.Care sunt caracteristicile diferitelor produse de investiții, inclusiv nivelurile de risc, lichiditatea, performanța preconizată și caracteristicile de durabilitate sau poate afla cu ușurință</p> <p>191.Că pentru produsele și serviciile de investiții sunt percepute impozite, comisioane și alte taxe și că aceste elemente pot varia în funcție de furnizor și de canalul de vânzări</p>	<p>197.Ia în considerare riscurile, performanța, costurile și alte caracteristici ale investițiilor atunci când gestionează și monitorizează investițiile</p> <p>198.Monitorizează periodic investițiile și face ajustările necesare</p> <p>199.Poate încorpora preferințele personale în ceea ce privește obiectivul de investiții, toleranța la risc, orizontul de timp și durabilitatea atunci când ia o decizie de investiție</p>	<p>Se simte încrezător(oare) și motivat(ă) să</p> <p>204.Se documenteze cu privire la opțiunile disponibile înainte de a lua o decizie de investiție</p> <p>205.Compare nivelul de durabilitate al produselor de investiții utilizând, de exemplu, alte standarde, etichete sau ratinguri</p>

	<p>192. Că prețul aceluiași produs de investiții poate varia de la un furnizor la altul și de la un canal de vânzări la altul</p> <p>193. Că diferitele produse de investiții pot avea caracteristici de durabilitate diferite (de mediu, sociale și de guvernare corporativă)</p> <p>194. Înțelege beneficiile deținerii unui portofoliu diversificat de investiții</p> <p>195. Știe de ce este important să ia în considerare alocarea generală a activelor atunci când investește</p> <p>196. Știe că sunt disponibile diferite instrumente de brokeraj și de tranzacționare care pot fi accesate prin diferite mijloace tradiționale și digitale</p>	<p>200. Poate obține informații relevante și fiabile pentru a-și fundamenta deciziile de investiții</p> <p>201. Se documentează cu privire la potențialele investiții</p> <p>202. Creează un portofoliu diversificat</p> <p>203. Poate combina diverse produse de investiții, cum ar fi pensii, polițe de asigurare de viață, fonduri de dotare, organisme de plasament colectiv sau alte produse de investiții, după caz</p>	<p>206. Pună la îndoială ofertele de investiții care par prea bune să fie adevărate</p> <p>207. Compare structura portofoliului de investiții al fondurilor de pensii, al polițelor de asigurare de viață, al fondurilor de dotare, al organismelor de plasament colectiv sau al altor produse de investiții pentru a evalua caracterul adecvat al acestora într-o manieră holistică</p> <p>208. Nu lase frica de a rata ceva să îi ghideze comportamentul de investiții</p> <p>209. Este dispus(ă) să îi furnizeze intermediarului informațiile cu caracter personal relevante pentru evaluarea caracterului adecvat</p>
	<p><i>Criptoactivele și evoluțiile digitale conexe</i></p> <p>210. Știe că există mai multe tipuri de <i>criptoactive</i> și are noțiuni de bază despre cum pot fi accesate și schimbate acestea</p> <p>211. Cunoaște riscurile legate de utilizarea <i>criptoactivelor</i> pentru plăți sau în scopuri de investiții, precum și riscurile legate de „platformele de schimb de criptoactive” (cum ar fi riscurile tehnologice sau de altă natură), care pot avea consecințe financiare majore</p>	<p>213. Dacă este cazul, știu cum să utilizeze diferite tipuri de <i>criptoactive</i> în condiții de siguranță și în conformitate cu legislația aplicabilă</p>	<p>214. Ține pasul cu evoluțiile legate de tehnologiile emergente relevante pentru produsele și serviciile financiare</p>

	212. Știe că fraudele cu <i>criptoactive</i> sunt frecvente și că prin aceste fraude se încearcă, de cele mai multe ori, atragerea potențialilor victime, promițându-le randamente preconizate ridicate		
	<p>Drepturile acționarilor</p> <p>215. Cunoaște drepturile și beneficiile asociate deținerii unor acțiuni într-o întreprindere</p> <p>216. Cunoaște drepturile acționarilor de a influența deciziile unei întreprinderi, inclusiv în ceea ce privește performanța acesteia în materie de durabilitate</p> <p>217. Cunoaște posibilitatea și cerințele de participare la acțiuni colective ale acționarilor, precum și instrumentele digitale disponibile în acest sens</p>	218. Dacă este cazul, poate lua măsuri pentru a se implica în activitatea întreprinderilor în cadrul adunărilor generale anuale ale acționarilor sau prin acțiuni colective ale acționarilor, în funcție de preferințele sale în materie de durabilitate și de altă natură	
	<p>Investiții durabile</p> <p>Cunoaște</p> <p>219. Produsele de <i>investiții durabile</i> disponibile pe piață</p> <p>220. Diferitele dimensiuni ale durabilității (de mediu, socială și de guvernantă) și principiile care stau la baza fiecăreia dintre aceste dimensiuni</p>	<p>222. Caută produse de investiții în funcție de preferințele sale în materie de durabilitate</p> <p>223. Alege o strategie de investiții bazată pe dezinvestire sau implicare ori pe o combinație a celor două, în funcție de situația și de preferințele personale</p>	226. Este motivat(ă) să analizeze cu atenție produsele pe care le deține sau în care intenționează să investească, pentru a se asigura că sunt în concordanță cu preferințele sale în materie de durabilitate

	<p>221. Faptul că pot fi folosite diferite strategii pentru a investi în funcție de propriile preferințe în materie de mediu, sociale și de governanță corporativă (durabilitate), de exemplu, evitând investițiile în anumite sectoare sau întreprinderi (dezinvestire) sau prin implicarea în activitatea anumitor întreprinderi pentru a le determina să își modifice activitățile (implicare)</p>	<p>224. Adresează întrebări suplimentare unui consilier cu privire la aspectele legate de durabilitate ale produselor de investiții</p> <p>225. Se documentează și compară caracteristicile de durabilitate ale potențialelor produse de economisire și de investiții</p>	<p>227. Adresează cu încredere întrebări cu privire la măsura în care un produs de investiții îndeplinește criteriile de durabilitate</p>
	<p>Mărfuri</p> <p>228. Știe că valoarea investițiilor în bunuri materiale, cum ar fi aurul, poate crește sau scădea în funcție de mai mulți factori</p>	<p>229. Urmărește evoluția prețului bunurilor deținute ca investiție</p>	
	<p>Factori care influențează deciziile de investiții</p> <p>230. Știe că unele caracteristici umane, cum ar fi emoțiile sau prejudecățile cognitive, pot influența deciziile de investiții în moduri neprevăzute</p> <p>231. Cunoaște riscurile legate de tranzacționarea socială</p>	<p>232. Se asigură că ia decizii în cunoștință de cauză, își controlează reacțiile emoționale și ține cont de prejudecățile cognitive atunci când ia decizii de investiții</p>	
<p>2.5 Planificarea pe termen mai lung și acumularea de active</p>	<p>Elemente de bază privind planificarea pe termen lung</p> <p>233. Înțelege importanța de a avea o perspectivă pe termen mai lung, chiar dacă nevoile pe termen scurt sunt presante</p> <p>234. Înțelege că planificarea pe termen lung poate necesita alte tipuri de produse financiare decât cele utilizate în cazul economiilor pentru situații de urgență</p>	<p>237. Elaborează planuri financiare pentru viitoarele evenimente de viață pozitive și negative care ar putea avea consecințe financiare</p> <p>Identifică strategii pentru:</p>	<p>245. Consideră planificarea financiară pe termen lung drept o modalitate de menținere sau de creștere a bunăstării financiare</p>

	<p>235. Recunoaște că poate fi nevoie de ajustarea în timp a acțiunilor necesare pentru realizarea planurilor pe termen mai lung</p> <p>236. Înțelege de ce este important să-și facă planuri pentru sfârșitul vieții, inclusiv luând în considerare nevoile financiare ale persoanelor aflate în întreținere, luând decizii cu privire la modul în care ar trebui distribuite cheltuielile rămase neacoperite, creanțele neachitate și activele în circulație, și redactând un testament, dacă este cazul</p>	<p>238. A lua măsuri pentru [a nu amâna] elaborarea unor planuri pe termen mai lung</p> <p>239. A echilibra nevoile și dorințele imediate cu planurile pe termen mai lung, pentru a îndeplini obiectivele financiare pe termen mai lung</p> <p>240. Monitorizează modificarea valorii investițiilor, a activelor și a pasivelor</p> <p>Ține cont de</p> <p>241. Fluctuațiile previzibile ale veniturilor și cheltuielilor atunci când elaborează planuri pe termen mai lung</p> <p>242. Toate activele și pasivele personale și ale gospodăriei atunci când analizează nevoile pe termen mai lung</p> <p>243. Posibilitatea ca membrii familiei sau ai comunității să aibă nevoie de sprijin financiar pe termen mai lung</p> <p>244. Pune în aplicare planuri pentru acoperirea cheltuielilor de trai curente ale persoanelor aflate în întreținere și distribuirea cheltuielilor rămase neacoperite, a creanțelor neachitate și a activelor în circulație la sfârșitul vieții, și le verifică periodic</p>	<p>246. Ajustează cu încredere planurile financiare pe termen mai lung, dacă este necesar</p> <p>247. Pune în aplicare cu încredere planurile financiare pe termen lung</p> <p>248. Este motivat(ă) să ia în considerare nevoile financiare pe termen mai lung ale persoanelor aflate în întreținere</p>
--	--	--	--

2.6 Pensionare	<p>Elemente de bază privind planificarea pentru pensionare</p> <p>Înțelege de ce</p> <p>249. Este important să se gândească la modalități de a-și asigura siguranța financiară dincolo de vârsta activă și să înceapă să economisească din timp pentru pensie</p>	<p>250. Elaborează planuri de asigurare a securității financiare dincolo de vârsta activă</p> <p>251. Ia în considerare toate resursele și angajamentele relevante probabile atunci când elaborează planuri pentru pensionare</p>	<p>252. Elaborează cu încredere planuri pentru pensionare</p> <p>253. Înțelege importanța echilibrării opțiunilor actuale privind nivelul de trai și cheltuielile cu scopul de a beneficia de opțiuni financiare îmbunătățite în etapele de viață ulterioare</p>
	<p>Categorii de produse de pensii</p> <p>254. Știe cine are dreptul la o pensie de stat și care este cuantumul pensiei</p> <p>255. Înțelege bine principalele tipuri de pensii publice și private disponibile la nivel național</p> <p>Știe</p> <p>256. Care este diferența dintre planurile de pensii facultative și obligatorii, și diferența dintre sistemele de pensii ocupaționale și personale</p> <p>257. Că, în unele jurisdicții, cetățenii pot fi înscriși în mod automat într-un sistem de pensii</p> <p>258. Dacă există opțiunea de neparticipare [dacă este cazul]</p>	<p>259. Alege între diferitele produse de pensii sau creează combinații de sisteme de pensii pentru a obține un venit adecvat din pensii, dacă este posibil</p>	

	<p>Gestionarea produselor de pensii</p> <p>260.Înțelege că este important să planifice fazele de plată a pensiei, precum și faza de acumulare</p> <p>Cunoaște:</p> <p>261.Principalele opțiuni pentru obținerea unui venit dintr-un produs de pensii la vârsta de pensionare</p> <p>262.Riscurile de a retrage bani din fondul de pensie sau de a garanta un împrumut cu acesta înainte de pensionare</p> <p>263.Cunoaște instrumentele digitale fiabile dezvoltate de furnizori <i>imparțiali</i>, care ajută utilizatorii să efectueze calcule legate de pensionare și să își gestioneze pensiile în mod regulat</p>	<p>264.Urmează planul de pensionare și face ajustările necesare pentru a obține veniturile dorite la bătrânețe</p> <p>265.Ia decizii active legate de gestionarea economiilor pentru și la pensie [dacă este cazul]</p> <p>266.Urmărește să beneficieze de sistemele de stimulare care încurajează economisirea pentru pensie, cum ar fi plata de către angajator a unei contribuții echivalente și avantajele fiscale, atunci când este posibil</p> <p>267.Ia în considerare impactul unor imbolduri, cum ar fi pensiile cu opțiune de neparticipare sau contribuțiile minime obligatorii, asupra economisirii pentru pensie</p>	
	<p>Considerente legate de durabilitate în ceea ce privește pensiile</p> <p>268.Înțelege măsura în care un anumit produs de pensii corespunde criteriilor sale de durabilitate</p>	<p>269.Alege produsul de pensii în funcție de risc și de preferințele sale în materie de durabilitate</p>	<p>270.Adresează cu încredere întrebări cu privire la măsura în care produsele de pensii îi îndeplinesc criteriile de durabilitate și solicită opțiuni mai multe/mai bune, dacă este necesar</p>

2.7 Credit	<p>Aspecte de luat în considerare înainte de solicitarea unui credit</p> <p>Înțelege:</p> <p>271.Implicațiile accesării unui credit asupra viitoarelor venituri disponibile</p> <p>272.Importanța evaluării capacității de rambursare înainte de a împrumuta bani</p> <p>273.Impactul dobânzii compuse asupra creditului</p> <p>274.Că este important să cunoască perioada de rambursare și dacă aceasta este fixă</p> <p>275.Că costul total al creditului poate fi mai mare decât ceea ce rezultă exclusiv din rata dobânzii</p> <p>276.Poate face distincție între accesarea unui credit pentru generarea sau creșterea veniturilor sau a avuției în viitor și accesarea unui credit de consum</p>	<p>277.Accesează un credit numai atunci când este necesar și după analizarea consecințelor</p> <p>278.Evaluează costul total al creditului și capacitatea de a-l rambursa înainte de a lua orice decizie de a împrumuta bani</p> <p>279.Ia decizii de a împrumuta și gestionează orice credit accesat în limitele unui buget</p> <p>280.Ia în considerare costul creditului, precum și costul produsului atunci când decide să acceseze un credit pentru achiziția unui produs</p> <p>281.Înainte de a face un împrumut, ia în considerare posibilitatea ca acesta să genereze sau să-i crească veniturile sau avuția în viitor</p>	<p>Este motivat(ă) să</p> <p>282.Ia în considerare consecințele accesării unui credit înainte de a lua o decizie</p> <p>283.Caute alternative la un împrumut (cum ar fi economii, leasing, coproprietate, servicii sociale etc.)</p>
	<p>Garanți și garanții reale</p> <p>284.Știe că unii furnizori de credite pot solicita desemnarea unui garant care să acopere plățile asociate creditului în cazul unui eveniment de nerambursare</p> <p>285.Știe că pentru accesarea unui credit poate fi necesară instituirea unei garanții reale pentru a asigura rambursarea acestuia</p>	<p>287.Ia în considerare implicațiile sociale și financiare atunci când îi solicită unei persoane să acționeze ca garant</p>	<p>288.Are încredere să devină garant pentru o altă persoană sau să îi solicite unei alte persoane să acționeze ca garant</p>

	<p>286.Înțelege implicațiile sociale și financiare atunci când îi solicită unei persoane să acționeze ca garant și responsabilitatea pe care o implică acest lucru în caz de neplată a ratelor de credit</p>		
	<p>Alegerea unui credit</p> <p>289.Cunoaște sau poate afla cu ușurință informații despre diferitele tipuri de credite disponibile (inclusiv cărți de credit, produse ipotecare, facilități de credit rotative sau credit pe termen scurt), scopul preconizat al acestora și principalele avantaje și dezavantaje ale fiecăruia</p> <p>Știe</p> <p>290.Dacă un împrumut este sau nu garantat cu un activ, și poate evalua avantajele și dezavantajele utilizării unui astfel de împrumut, inclusiv implicațiile nerambursării creditului colateralizat</p> <p>291.De ce este important să cunoască rata curentă a dobânzii la credit și dacă această rată este fixă sau variabilă, precum și rata inflației</p> <p>292.Că un credit poate fi accesat și online (de exemplu, prin intermediul platformelor de creditare de la persoană la persoană) și poate identifica diferitele caracteristici (și riscuri)</p> <p>293.Că există diferite tipuri de credite ipotecare, inclusiv credite ipotecare verzi</p>	<p>294.Alege cu atenție produsele de credit [după ce a luat decizia de a face un împrumut și după ce a selectat produsul de credit adecvat], luând în considerare factori precum rata dobânzii, rata inflației, costul total și flexibilitatea, precum și suma de plată pentru rambursările regulate</p> <p>295.Utilizează instrumente de comparare pentru a evalua costul și alte caracteristici ale produselor de credit</p>	<p>296.Solicită cu încredere informații suplimentare cu privire la diferitele tipuri de credite</p> <p>297.Alege cu încredere un furnizor și un produs de credit adecvat atunci când este necesar, inclusiv utilizând instrumentele de comparare disponibile</p>

	<p>Riscuri asociate accesării unui credit</p> <p>298.Cunoaște potențialele consecințe negative ale unui împrumut, pentru a gestiona o scădere a veniturilor curente</p> <p>Înțelege</p> <p>299.Riscurile și beneficiile utilizării diferitelor tipuri de furnizori de credite (atât oficiali, cât și neoficiali)</p> <p>300.Cunoaște aspectele specifice legate de accesarea unui credit în valută</p> <p>301.Cunoaște riscurile utilizării repetate a facilităților de credit rotative</p> <p>302.Cunoaște riscul de executare silită în cazul în care ipoteca nu este plătită</p>	<p>303.Evaluează riscurile, beneficiile și consecințele potențiale ale utilizării unui anumit furnizor de credite</p>	
	<p>Cerere de credit și punctaj de credit</p> <p>Știe:</p> <p>304.Că există un sistem de evaluare a bonității, dacă este disponibil într-o țară, și care sunt principalele caracteristici ale acestuia</p> <p>305.Că un punctaj de credit pozitiv poate mări probabilitatea de a accesa un credit și poate reduce costul creditului</p>	<p>312.Întreabă ce informații sunt utilizate pentru evaluarea capacității de rambursare a creditului</p> <p>313.Ia în considerare impactul anumitor acțiuni și comportamente asupra punctajului de credit (inclusiv acțiunile monitorizate prin intermediul volumelor mari de date, dacă este cazul)</p>	

	<p>306. Că metodele utilizate pentru a crea punctaje de credit sau pentru a stabili accesul la credit și prețul acestuia pot utiliza volume mari de date și analize ale datelor, și se pot schimba în timp</p> <p>307. Că furnizorii pot reacționa diferit la informațiile dintr-un punctaj de credit</p> <p>308. Că veniturile precum primele, câștigurile excepționale sau donațiile nu pot fi luate în considerare la calcularea venitului disponibil în scopul accesării unui credit</p> <p>309. Că furnizorii de credite se pot informa cu privire la capacitatea unui debitor de a rambursa un credit și că acest lucru poate include consultarea unui punctaj de credit colectat de un terț</p> <p>Știe</p> <p>310. Ce factori sunt luați în considerare într-un punctaj de credit (inclusiv utilizarea <i>datelor cu caracter personal</i>)</p> <p>311. Cum să acceseze informații privind punctajul său de credit și cui să se adreseze în cazul unor discrepanțe</p>	<p>314. Ia măsuri pentru a-și îmbunătăți punctajul de credit, dacă este necesar</p>	
	<p>Rambursarea creditului</p> <p>315. Înțelege de ce este relevant să încerce să plătească mai mult decât soldul minim în cazul facilităților de credit flexibile</p>	<p>316. Efectuează la timp toate plățile asociate creditului [cu excepția cazului în care situația personală se deteriorează]</p>	<p>319. Gestionează creditul cu încredere</p>

		<p>317. Rambursează suma maximă posibilă [luând în considerare constrângerile bugetare] pentru creditele pe termen scurt sau rotative</p> <p>318. Ia în considerare beneficiul financiar general al rambursării anticipate a creditului și ia o decizie în cunoștință de cauză în acest sens atunci când dispune de fonduri suficiente</p>	
	<p>Renegocierea unui contract de credit</p> <p>320. Este conștient(ă) de faptul că ar putea fi posibilă renegocierea unui contract de credit</p>	<p>321. Se informează permanent în legătură cu schimbările de pe piață atunci când rambursează un credit și are în vedere renegocierea unor acorduri nefavorabile sau inaccesibile</p>	
	<p>Descoperiri de cont</p> <p>322. Înțelege că suma totală dintr-un cont bancar ce poate fi utilizată poate include o facilitare de tip descoperit de cont convenită</p> <p>323. Știe că un descoperit de cont este o formă de credit care poate implica costuri și care trebuie rambursat</p>	<p>324. Are ca obiectiv menținerea unui sold bancar pozitiv, în limitele bugetului stabilit</p>	

	<p>Credit ușor de accesat și cu un cost ridicat</p> <p>Este conștient(ă) de faptul că</p> <p>325. Marketingul și procesele de creditare simplificate pot crește tentația de a accesa un credit fără a lua în considerare consecințele, în special atunci când creditul este oferit online sau prin intermediul dispozitivelor mobile</p> <p>326. Unii vânzători oferă credite cumpărătorilor pentru a-i determina să facă o achiziție sau să cheltuiască mai mult decât planificaseră inițial și/sau pentru a atrage mai mulți clienți</p> <p>327. În cadrul ofertelor de credit inițial fără dobândă se poate percepe o dobândă în viitor</p> <p>328. Opțiunile de tipul „cumpără acum, plătești mai târziu” [inclusiv utilități de bază în multe cazuri] sunt, de obicei, o formă de credit și pot implica un cost</p>	<p>329. Ia măsuri pentru a evita supraîndatorarea ca urmare a contractării unor credite ușor de accesat și cu un cost ridicat, adesea vândute online</p> <p>330. Analizează cu atenție posibilitatea rambursării integrale a creditului fără dobândă înainte de expirarea perioadei în care nu se percepe dobândă, precum și consecințele nerambursării</p>	<p>331. Refuză cu încredere un credit nedorit, care este oferit pentru o achiziție</p>
<p>2.8 Datorii și gestionarea acestora</p>	<p>Gestionarea datoriilor</p> <p>332. Înțelege povara potențială a îndatorării</p> <p>333. Cunoaște relația dintre nivelul actual al datoriei și bunăstarea financiară acum și în viitor</p> <p>334. Știe să gestioneze rambursarea datoriei</p>	<p>337. Ia măsuri din timp pentru a evita sau a reduce la minimum problemele legate de datorii</p> <p>338. Monitorizează utilizarea generală a creditului</p>	<p>340. Este motivat(ă) să rezolve problemele legate de credit înainte ca datoria să devină o povară</p> <p>341. Își asumă responsabilitatea pentru datorii și gestionarea acestora</p>

	<p>Înțelege</p> <p>335.De ce este important să gestioneze raportul datorii/venituri [ale gospodăriei sau personale]</p> <p>336.Implicațiile neplătii datoriilor asupra punctajelor de credit</p>	<p>339.Ia o decizie în cunoștință de cauză înainte de a accesa alte credite pentru plata datoriilor actuale</p>	
	<p>Datorii generate de întârzierea efectuării plăților</p> <p>Înțelege că</p> <p>342.Facturile neplătite și creditele pot genera datorii</p> <p>343.Există, de obicei, un cost suplimentar generat de întârzierea plății facturilor și a ratelor de credit</p>	<p>344.Acordă prioritate plății facturilor și a ratelor de credit față de cheltuielile discreționare</p> <p>345.Ia măsuri pentru a nu rămâne în urmă cu plățile, chiar dacă circumstanțele se schimbă</p>	
	<p>Dificultăți în rambursarea datoriei</p> <p>Cunoaște</p> <p>346.Implicațiile neplătii unei rate de credit și procesul de recuperare a datoriilor</p> <p>347.Potențialele perioade de grație și măsurile de sprijin public pentru rambursarea datoriei</p> <p>348.Știe unde să caute sprijin pentru reducerea poverii datoriei [dacă este necesar]</p> <p>Înțelege</p>	<p>351.Informează creditorii înainte de scadența unei rate în cazul în care nu o poate plăti</p> <p>352.Depune o cerere de deschidere a procedurii de supraîndatorare, dacă este cazul</p>	<p>353.Poartă cu încredere discuții cu părțile relevante despre gestionarea datoriilor și despre rambursări</p>

	<p>349.Că poate fi necesară rambursarea cu prioritate a datoriilor care devin greu de gestionat</p> <p>350.Că toți consumatorii au drepturi și responsabilități în ceea ce privește gestionarea datoriilor</p>		
--	--	--	--

3. Riscuri și recompense

Temă	Conștientizare, cunoștințe și înțelegere	Aptitudini și comportament	Încredere, motivație și atitudini
3.1 Identificarea riscurilor	<p>Elemente de bază privind riscul</p> <p>354.Cunoaște riscurile într-un context financiar, inclusiv cele inerente produselor și cele care pot fi acoperite sau asigurate</p> <p>355.Știe că anumite riscuri cu implicații financiare pot fi reduce prin utilizarea anumitor produse financiare și/sau prin luarea unor măsuri (încheierea unor asigurări, achiziționarea de produse financiare cu capital protejat, utilizarea unor produse de investiții diversificate etc.)</p>	<p>356.Ia în considerare riscurile asociate unor factori externi semnificativi care pot afecta bunăstarea financiară personală (inclusiv, de exemplu, factori de mediu, tehnologici, de sănătate, științifici, de securitate sau economici)</p>	<p>357.Este motivat(ă) să-și cunoască toleranță la risc</p> <p>358.Efectuează cu încredere propria evaluare a riscurilor fără a fi influențat(ă) în mod necorespunzător de marketing sau știri [evitând prejudecata de disponibilitate]</p>

	<p>Surse de risc</p> <p>359. Cunoaște posibilele riscuri cu implicații financiare (factori politici, economici, de mediu și personali, cum ar fi speranța de viață îndelungată)</p> <p>360. Știe de ce este important să cunoască evenimentele cu probabilitate redusă de producere și impact major, cum ar fi riscul asociat fenomenelor legate de schimbările climatice</p> <p>361. Cunoaște riscurile (posibile) legate de produsele financiare, inclusiv: alegerea produselor nepotrivite, utilizarea produselor cu rată fluctuantă, angajamente cu dobândă fixă într-un context cu rată fluctuantă și contractarea de produse în valută externă</p>	<p>362. Evaluează riscurile financiare asociate deciziilor personale, alegerilor de viață și evenimentelor externe</p> <p>363. Ia în considerare riscurile asociate unor proiecte sau achiziții majore</p> <p>Ține cont de</p> <p>364. Riscul de modificare a circumstanțelor, inclusiv pierderea locului de muncă, creșterea cheltuielilor, sau alte evenimente externe</p> <p>365. Riscul pierderii parțiale sau totale a veniturilor gospodăriei din cauza unor probleme de sănătate, a unui handicap sau a decesului unui membru al familiei</p> <p>366. Tipurile de riscuri asociate diferitelor produse financiare</p>	<p>367. Este motivat(ă) să reducă riscurile, dacă este necesar</p> <p>368. Ia cu încredere decizii deliberate atunci când riscurile devin evidente</p>
	<p>Riscuri specifice ale produselor și serviciilor digitale</p> <p>369. Cunoaște riscurile specifice legate de produsele și serviciile financiare digitale, cum ar fi serviciile bancare și de creditare prin telefonul mobil, investițiile, împrumuturile prin intermediul platformelor de creditare de la persoană la persoană.</p>	<p>371. Acordă o atenție deosebită riscurilor legate de produsele financiare bazate pe tehnologii emergente, cum ar fi produsele financiare bazate pe tehnologia blockchain (<i>criptoactive, oferte inițiale de monede etc.</i>)</p>	

	<p>370.Știe că unele produse și servicii financiare digitale (cum ar fi <i>criptoactivele</i> sau ofertele inițiale de monede) sunt mai riscante decât produsele financiare consacrate, deoarece sunt mai puțin reglementate sau chiar nereglementate</p>		
3.2 Plase de siguranță financiară și asigurări	<p>Crearea unei plase de siguranță</p> <p>Știe să:</p> <p>372.Creeze o plasă de siguranță financiară, cum ar fi economii pentru situații de urgență</p> <p>373.Calculeze de cât timp are nevoie pentru a crea o plasă de siguranță care să acopere veniturile pe trei luni</p> <p>374.Înțelege rolul asigurărilor în gestionarea riscurilor</p>	<p>375.Creează și menține o plasă de siguranță financiară adecvată prin economii, asigurări și alte produse financiare, în funcție de necesități</p>	<p>Este motivat(ă) să:</p> <p>376.Creeze o plasă de siguranță financiară</p> <p>377.Încheie sau să actualizeze o poliță de asigurare împotriva unor evenimente sau rezultate defavorabile cu consecințe financiare [dacă este cazul]</p>
	<p>Alegerea asigurării</p> <p>378.Înțelege situațiile în care riscurile financiare pot fi gestionate într-un mod mai adecvat cu sau fără asigurare</p> <p>379.Este conștient(ă) de riscul unei asigurări insuficiente și de costurile unei supraasigurări</p>	<p>384.Ia în considerare beneficiile încheierii unei asigurări atunci când au fost identificate riscuri</p> <p>385.Utilizează produse de asigurare adecvate</p>	

	<p>Știe</p> <p>380.Când încheierea unei asigurări reprezintă o obligație legală</p> <p>381.Ce produse de asigurare sunt adecvate pentru situații specifice</p> <p>382.Care este diferența dintre o asigurare de viață și o asigurare generală</p> <p>383.Că ofertele și primele de asigurare se pot baza parțial pe anumite informații cu caracter personal prelucrate prin intermediul tehnologiei de lucru cu volume mari de date și al altor analize de date</p>	<p>386.Verifică periodic dacă asigurarea pe care a încheiat-o oferă în continuare o acoperire adecvată</p> <p>387.Solicită despăgubiri conform asigurării, dacă este necesar</p> <p>388.Ia măsuri pentru a se asigura împotriva evenimentelor cu probabilitate redusă de producere și impact major</p> <p>389.Ia în considerare impactul anumitor acțiuni și comportamente asupra acoperirii și primelor de asigurare (inclusiv acțiunile monitorizate prin intermediul volumelor mari de date, dacă este cazul)</p>	
	<p>Servicii de asigurări digitale</p> <p>390.Știe că există furnizori de servicii de asigurări digitale și cunoaște tipurile noi de asigurări oferite de aceștia (cum ar fi asigurările peer-to-peer, la cerere, în funcție de utilizare etc.)</p> <p>391.Este conștient(ă) de faptul că furnizorii de servicii de asigurări digitale și produsele oferite de aceștia pot funcționa diferit față de furnizorii de asigurări tradiționale</p>		

	Asigurare împotriva riscurilor legate de climă 392. Cunoaște modalitățile de asigurare împotriva riscurilor legate de climă	393. Poate evalua riscurile personale legate de climă și știe să se asigure împotriva acestora, dacă este cazul	
	Sprijin guvernamental 394. Știe că se acordă sprijin guvernamental pentru persoanele fizice sau gospodăriile aflate în dificultate financiară și în ce condiții se poate obține acest sprijin		
3.3 Asigurarea unui echilibru între riscuri și recompense	Relația dintre risc și recompensă 395. Înțelege relația dintre risc și potențiala recompensă, adică o probabilitate mare de a face bani dintr-o investiție implică și un risc mare de a pierde bani 396. Înțelege scopul diversificării investițiilor ca strategie de reducere a riscului	397. Identifică potențialele riscuri și recompense financiare legate de o decizie care trebuie luată 398. Compară riscurile și recompensele asociate diferitelor investiții financiare 399. Ia în considerare nevoia de creștere a activelor, de securitate financiară și propriile preferințe în materie de durabilitate atunci când analizează riscul unei investiții 400. Ia în considerare riscul accesării unui credit	

		pentru cheltuieli discreționare	
	<p>Implicațiile în materie de durabilitate asupra riscurilor și a recompenselor</p> <p>401.Înțelege că factorii de durabilitate și politicile guvernamentale privind clima pot avea un impact asupra nivelului de risc și a randamentului investițiilor</p> <p>402.Știe că riscurile de mediu, sociale sau de guvernăță pot afecta performanța financiară a unei întreprinderi</p>		

4. Peisajul financiar

Temă	Conștientizare, cunoștințe și înțelegere	Aptitudini și comportament	Încredere, motivație și atitudini
4.1 Reglementare și protecția consumatorilor	Reglementări privind protecția consumatorilor		
	403.Înțelege că, în UE, măsurile de protecție a consumatorilor se aplică în mod egal operațiunilor financiare ale entităților reglementate, indiferent dacă sunt desfășurate în mediul digital sau fizic	409.Verifică dacă un prestator de servicii financiare, indiferent dacă își desfășoară activitatea în mediul digital sau fizic, este autorizat/înregistrat/reglementat de autoritățile naționale competente pentru a furniza astfel de servicii	413.Este motivat(ă) să aleagă prestatori de servicii financiare adecvați și de încredere
	404.Știe că prestatorii de servicii financiare au obligația de a trata consumatorii în mod echitabil și de a se asigura că informațiile sunt clare și transparente	410.Citește și verifică informațiile despre produs și documentele de informare, inclusiv atunci când sunt furnizate în format electronic	414.Este motivat(ă) să consulte informațiile pe care consilierii, prestatorii de servicii financiare și întreprinderile financiare au obligația legală de a le furniza consumatorilor de produse sau servicii financiare
	405.Înțelege rolul autorităților de reglementare financiară și al autorităților financiare relevante		
	406.Știe că are posibilitatea de a verifica dacă prestatorul este autorizat/licențiat de autoritățile naționale competente	411.Verifică informațiile referitoare la prestatorii de servicii financiare care au încălcat normele legale sau nu au tratat consumatorii în mod echitabil	
	407.Știe că este posibil ca unele produse și servicii financiare să nu fie reglementate și supravegheate la nivelul UE sau la nivel național	412.Verifică modificările aduse reglementărilor financiare și protecției consumatorilor și impactul potențial al acestora	
	408.Înțelege că unele aspecte ale protecției consumatorilor se bazează pe luarea în considerare de către consumator a informațiilor furnizate		

	<p>Plângeri</p> <p>415. Cunoaște căile de atac disponibile și cum să le exercite, dacă este necesar</p> <p>416. Cunoaște mecanismele extrajudiciare de soluționare a litigiilor, inclusiv instrumentele online de soluționare alternativă a litigiilor, și știe cum să aleagă mecanismul cel mai potrivit</p> <p>417. Știe care este organismul competent de la locul său de reședință unde poate depune o plângere cu privire la produse și servicii, inclusiv la cele vândute online</p>	<p>418. Depune o plângere la departamentul competent al unui prestator de servicii financiare și apoi la organismul extern competent, dacă este necesar</p>	<p>419. Evaluează cu încredere calitatea serviciilor și protecția oferită de un prestator de servicii financiare</p> <p>420. Este pregătit(ă) să solicite despăgubiri în cazul în care apar probleme</p>
	<p>Protecția datelor cu caracter personal</p> <p>421. Înțelege că toți consumatorii de servicii financiare au drepturi în ceea ce privește <i>datele cu caracter personal</i> care îi privesc și că au un control discreționar asupra acestora</p> <p>422. Știe că există autorități naționale responsabile cu protecția datelor și cunoaște rolul acestora într-un context financiar</p> <p>423. Cunoaște implicațiile în materie de securitate a <i>datelor cu caracter personal</i> ale stocării online a documentelor financiare</p> <p>424. Înțelege că prestatorii de servicii financiare și întreprinderile financiare pot stoca date cu caracter personal:</p>	<p>426. Are capacitatea de a-și proteja <i>datele cu caracter personal</i> în mediul online</p> <p>427. Evaluează solicitările de furnizare a <i>datelor cu caracter personal</i> din partea prestatorilor de servicii financiare pentru a decide dacă este relevant să furnizeze astfel de informații</p> <p>428. Își gestionează în mod adecvat amprenta digitală în context financiar, în măsura posibilului</p>	<p>430. Revocă cu încredere dreptul prestatorilor de servicii financiare și al întreprinderilor financiare de a-i accesa, utiliza sau stoca <i>datele cu caracter personal</i>, dacă este necesar</p>

	<p>- pentru adaptarea ofertelor în funcție de profilul stocat al clientului, care este utilizat pentru a deduce sensibilitatea la preț, preferințele în materie de produse și comportamentul relevant al acestuia (de exemplu, în contextul asigurărilor telematice);</p> <p>- pentru a urmări anumite acțiuni și comportamente relevante ale clienților pe durata contractului (de exemplu, istoricul rambursării împrumuturilor, stilul de conducere bazat pe telematică în contextul asigurărilor auto)</p> <p>425.Înțelege consecințele și riscurile (financiare) ale partajării sau divulgării <i>datelor cu caracter personal</i> (inclusiv codul numeric personal, informații privind conturile sau alte date de identificare, cum ar fi adresa, data nașterii sau numere emise de autoritățile publice), în format digital sau prin alte canale</p>	<p>429.Evită comportamentele riscante legate de <i>datele sale cu caracter personal</i> în context financiar</p>	
<p>4.2 Drepturi și responsabilități</p>	<p>Drepturile și responsabilitățile consumatorilor</p> <p>431.Își cunoaște drepturile și obligațiile atunci când achiziționează un produs sau un serviciu financiar</p> <p>432.Cunoaște drepturile consumatorilor în ceea ce privește comerțul electronic și operațiunile fără numerar, cum ar fi comunicarea prețului final și condițiile de schimb/returnare/rambursare</p> <p>433.Își cunoaște drepturile în caz de plată neautorizată sau executată incorect</p>	<p>436.Ia în considerare drepturile și responsabilitățile care îi revin în calitate de consumator de produse sau servicii financiare</p> <p>437.Citește clauzele scrise cu litere mici atunci când alege produsele financiare</p> <p>438.Informează prestatorii de servicii financiare cu privire la modificarea situației personale, în cazul în care acest lucru este relevant sau constituie o obligație contractuală</p>	<p>442.Apreciază drepturile consumatorilor de produse sau servicii financiare</p> <p>443.Este motivat(ă) să se documenteze și să își exercite drepturile în calitate de consumator de produse sau servicii financiare</p>

	<p>434. Cunoaște și înțelege drepturile și responsabilitățile consumatorilor care nu plătesc anumite facturi, inclusiv impozite și utilități</p> <p>435. Cunoaște dreptul legal de a contesta o decizie luată pe baza unui algoritm</p>	<p>439. Păstrează declarații și contracte, și înregistrează conversațiile și acțiunile legate de un posibil abuz din partea prestatorilor de servicii financiare</p> <p>440. Informează creditorii cu privire la toți factorii care pot avea un impact asupra rambursărilor</p> <p>441. Solicită ajutor pentru plata sau amânarea anumitor facturi în caz de nevoie [dacă este cazul]</p>	
<p>4.3 Educație financiară, informații financiare și consiliere financiară</p>	<p>Informații financiare</p> <p>444. Înțelege că există diverse surse de informații referitoare la produsele și serviciile financiare</p> <p>445. Știe că toate sursele de informații trebuie să fie verificate înainte de a fi utilizate</p> <p>446. Înțelege că informațiile furnizate de prestatorii de servicii financiare și întreprinderile financiare referitoare la produsele și serviciile lor pot fi furnizate în scopuri de marketing sau pot fi părtinitoare</p> <p>447. Știe că își poate îmbunătăți nivelul de <i>alfabetizare financiară</i> și bunăstarea financiară</p> <p>448. Știe unde poate găsi informații fiabile cu privire la aspectele financiare</p>	<p>449. Ia măsuri pentru a fi un consumator informat și verifică informațiile financiare înainte de a le utiliza</p> <p>450. Elaborează strategii personale și utilizează instrumente pentru a reduce la minimum impactul factorilor care împiedică bunăstarea financiară</p> <p>451. Utilizează instrumente de informare atunci când ia decizii financiare</p> <p>452. Află, învață și reține fapte și informații importante cu privire la aspectele financiare</p>	<p>453. Are încredere în capacitatea sa de a recunoaște sursele fiabile de informații</p> <p>454. Se documentează cu încredere în legătură cu diverse aspecte financiare și evaluează în mod critic informațiile disponibile</p>

	<p>Educație financiară</p> <p>455. Cunoaște sursele de educație financiară</p> <p>456. Știe că este posibil ca unele surse de <i>educație financiară</i> să nu fie <i>imparțiale</i> și că pot fi materiale promoționale ascunse</p>	<p>457. Dezvoltă un obicei de învățare pe tot parcursul vieții pentru a-și îmbunătăți toate aspectele legate de <i>alfabetizarea financiară</i> și de bunăstarea financiară</p> <p>458. Utilizează instrumente concepute pentru a îmbunătăți nivelul de <i>alfabetizare financiară</i> și a sprijini luarea deciziilor financiare</p>	<p>459. Este motivat(ă) să utilizeze instrumentele existente (de exemplu, calculator pentru credite ipotecare, calculator al bugetului etc.) în sprijinul deciziilor sale financiare și pentru a-și îmbunătăți comportamentul financiar</p> <p>460. Are încredere în capacitatea sa de a recunoaște sursele de educație financiară de încredere</p> <p>461. Are încredere să împărtășească propriile cunoștințe despre aspecte legate de bani [dacă este cazul]</p> <p>462. Aplică cu încredere lecțiile învățate anterior atunci când ia noi decizii financiare</p>
	<p>Consiliere financiară</p> <p>Știe</p> <p>463. Că poate solicita consiliere financiară înainte de a lua decizii financiare și când poate fi utilă consilierea financiară</p>	<p>469. Dacă este necesar, utilizează instrumente de consiliere atunci când ia decizii financiare</p>	<p>470. Are încredere în capacitatea sa de a recunoaște sursele de consiliere de încredere</p>

	<p>464. Care este diferența dintre o sursă <i>independentă</i> și neindependentă de <i>consultanță de investiții</i> (astfel cum este definită în legislația UE)</p> <p>465. Că poate obține consiliere financiară din mai multe surse</p> <p>466. Că există instrumente de consiliere digitale, inclusiv instrumente de consiliere automatizată și instrumente hibride care combină consilierea umană și cea automatizată</p> <p>467. Că nu întotdeauna consilierea este <i>independentă</i></p> <p>468. Cunoaște obligația consultanților financiari de a întreba clienții care sunt preferințele lor în materie de durabilitate înainte de a le oferi consiliere</p>		
	<p>Discuții pe teme financiare</p> <p>471. Este conștient(ă) de avantajul de a purta discuții pe teme financiare cu o gamă largă de persoane de încredere</p>	<p>472. Poartă discuții deschise și oneste cu persoane de încredere despre aspecte legate de bani</p> <p>473. Discută chestiuni financiare relevante atunci când vorbește cu profesioniști</p>	<p>474. Discută cu încredere aspecte legate de bani cu alte persoane</p> <p>475. Ia în calcul diverse perspective înainte de a trage concluzii</p>

<p>4.4. Produse și servicii financiare</p>	<p>Caracteristicile produselor și serviciilor financiare</p> <p>476. Cunoaște diferitele tipuri de produse și servicii financiare disponibile (inclusiv cele furnizate prin mijloace digitale și cele disponibile numai în anumite regiuni sau state membre)</p> <p>477. Știe care sunt cele mai importante caracteristici de luat în considerare atunci când alege produse și servicii financiare</p> <p>478. Știe că serviciile financiare se schimbă în timp</p> <p>479. Știe că produsul sau serviciul financiar cel mai potrivit pentru o persoană depinde de o serie de factori personali și familiari care pot include preferințele economice, de durabilitate sau culturale</p> <p>480. Că unele produse și servicii financiare sunt concepute pentru a răspunde unor preferințe economice, de durabilitate sau culturale specifice</p>	<p>481. Ia în considerare preferințele personale, inclusiv preferințele în materie de durabilitate atunci când analizează diferite produse sau servicii financiare și caracteristicile acestora.</p> <p>482. Caută în mod activ informații cu privire la caracteristicile importante ale unui produs financiar înainte de a alege un astfel de produs</p> <p>483. Utilizează instrumente de comparare pentru a evalua comisioanele și alte caracteristici ale produselor și serviciilor financiare</p> <p>484. Verifică dacă un produs financiar este acoperit de o garanție înainte de a-l cumpăra</p> <p>485. Reevaluează periodic caracterul adecvat al produselor financiare deținute</p> <p>486. Ia în considerare costul potențial al răscumpărării produselor financiare în cazul modificării situației personale</p> <p>487. Solicită produse și servicii financiare de înaltă calitate</p> <p>488. Schimbă prestatorul în cazul unor servicii necorespunzătoare sau al unor prețuri necompetitive</p>	<p>489. Este motivat(ă) să își reevalueze periodic gradul de satisfacție cu privire la serviciul furnizat și să schimbe prestatorul de servicii financiare, dacă este cazul</p> <p>490. Adresează cu încredere întrebări prestatorilor de servicii financiare cu privire la produsele și serviciile oferite de aceștia</p> <p>491. Se simte capabil(ă) să evalueze nivelul de încredere pe care îl poate investi într-un anumit prestator de servicii financiare</p> <p>492. Negociază cu încredere condițiile cu prestatorii de servicii financiare, dacă este necesar</p> <p>493. Este motivat(ă) să obțină informații cu privire la modul în care prestatorii de servicii financiare definesc durabilitatea și o integrează în anumite produse și servicii oferite</p>
---	--	--	---

	<p>Oferte din partea entităților nefinanciare</p> <p>Știe</p> <p>494. Că anumite produse financiare, cum ar fi economii, credite, pensii sau asigurări (în funcție de circumstanțele naționale) pot fi oferite prin intermediul unor organizații nefinanciare, cum ar fi angajatori, magazine, grupuri religioase, cluburi de agrement și întreprinderi nefinanciare</p> <p>495. Care sunt riscurile potențiale ale utilizării produselor financiare oferite de organizații nefinanciare și modalitățile de reducere a acestora, dacă este necesar</p>	<p>496. Ia act de produsele și serviciile financiare relevante oferite prin intermediul organizațiilor nefinanciare și ia o decizie în cunoștință de cauză cu privire la caracterul adecvat al acestora</p>	
	<p>Preferințe în materie de durabilitate</p> <p>497. Își poate stabili preferințele în materie de durabilitate, utilizând informații fiabile și reglementate</p>	<p>498. Poate explica de ce preferă un produs financiar sau altul (de exemplu, în ceea ce privește riscurile sau preferințele, inclusiv preferințele în materie de durabilitate)</p>	<p>499. Își propune să aleagă produse și servicii financiare care corespund preferințelor sale în materie de durabilitate</p>
	<p>Etichete și standarde de durabilitate</p> <p>500. Știe că există diverse standarde și etichete pentru produsele durabile și care este semnificația acestora</p> <p>501. Știe că, pe lângă standardele definite în legislația UE, pot exista și alte standarde stabilite în practicile comerciale, care pot fi aliniate sau nu la standardele definite în legislația UE</p>	<p>503. Ia decizii în cunoștință de cauză, în concordanță cu preferințele sale în materie de durabilitate, pe baza unor standarde și etichete fiabile pentru produsele financiare</p>	<p>504. Este motivat(ă) să se informeze cu privire la standardele și etichetele existente și să înțeleagă semnificația acestora</p>

	502. Știe că există o taxonomie a UE pentru activități economice durabile		
	<p>Obligația de informare</p> <p>505. Cunoaște cerințele de informare pentru întreprinderi, fonduri și alte produse și servicii financiare, inclusiv cerințele de informare legate de durabilitate. Știe unde poate consulta aceste documente de informare</p> <p>506. Cunoaște sursele de informații pentru monitorizarea performanței și a rezultatelor în materie de durabilitate ale unui fond</p> <p>507. Înțelege documentele de informare despre întreprinderi, fonduri și alte produse și servicii financiare, inclusiv documentele de informare privind durabilitatea</p>	<p>508. Poate căuta informațiile publicate despre un produs financiar, inclusiv cele referitoare la aspectele de durabilitate</p> <p>509. Poate lua decizii în cunoștință de cauză, în concordanță cu profilul său de risc, preferințele sale în materie de durabilitate și alte preferințe pe baza informațiilor publicate referitoare la un fond, o întreprindere sau un produs și serviciu financiar</p> <p>510. Trage la răspundere fondurile pentru angajamentele asumate, de exemplu, verificându-le voturile în cadrul adunărilor generale anuale ale acționarilor</p>	511. Solicită cu încredere mai multe informații atunci când acestea sunt dificil de obținut
4.5 Înșelăciuni și fraude	<p>Înșelăciuni și fraude</p> <p>512. Cunoaște riscurile de înșelăciune și fraudă financiară atunci când alege și utilizează servicii financiare, și când efectuează tranzacții financiare</p> <p>513. Este conștient(ă) de existența unor scheme de investiții frauduloase</p> <p>514. Poate recunoaște situațiile când ceva sau cineva nu este autentic</p>	<p>517. Se informează permanent cu privire la noile tehnici/scheme de înșelăciune și fraudă</p> <p>518. Depune eforturi pentru a analiza comunicările, ofertele și recomandările, și pentru a evalua dacă acestea sunt autentice</p> <p>519. Discută doar cu reprezentanți autorizați ai instituțiilor financiare</p>	<p>520. Nu ezită să pună la îndoială comunicările, ofertele și recomandările care par a fi frauduloase</p> <p>521. Are grijă când efectuează tranzacții financiare online, pentru a nu deveni victima unei fraude</p>

	<p>515. Știe unde poate obține informații cu privire la alertele și avertizările de înșelăciune și fraudă</p> <p>516. Știe cărei autorități să se adreseze pentru a semnală înșelăciunile și comportamentul fraudulos</p>		<p>522. Ia cu încredere măsurile necesare atunci când primește cereri suspecte de furnizare a unor informații sau de întreprindere a unor acțiuni (blochează cardul bancar, informează autoritățile etc.)</p> <p>523. Este motivat(ă) să învețe cum să identifice și să evite înșelăciunile și fraudele</p>
	<p>Dezinformare ecologică</p> <p>524. Înțelege conceptul de <i>dezinformare ecologică</i> și implicațiile acesteia</p>	<p>525. Își adaptează deciziile de investiții atunci când identifică situații de <i>dezinformare ecologică</i></p>	
	<p>Înșelăciuni și fraude ce implică date cu caracter personal</p> <p>Înțelege</p> <p>526. Importanța asigurării securității <i>datelor cu caracter personal</i>, a informațiilor financiare și a informațiilor de siguranță (inclusiv parole și coduri PIN)</p> <p>527. Cunoaște tipurile de riscuri generate de digitalizare, cum ar fi utilizarea abuzivă a datelor financiare cu caracter personal, criminalitatea informatică, phishing, pharming și pirateria informatică</p>	<p>531. Ia măsuri concrete pentru a asigura protecția tuturor <i>datelor cu caracter personal</i>, a informațiilor financiare, a parolelor și a codurilor PIN</p> <p>532. Nu efectuează nicio plată pentru deblocarea produselor sau a conturilor blocate de ransomware</p>	

	<p>528.Înțelege cum funcționează înșelăciunile și fraudele online/digitale, precum phishing și pharming</p> <p>529.Conceptul și implicațiile furtului de identitate online</p> <p>530.Înțelege că există procese de autentificare/autorizare a clienților atât pentru plățile online, cât și pentru cele în persoană, pentru a asigura protecția împotriva fraudei</p>		
	<p>Semnalarea înșelăciunilor și a fraudelor</p> <p>533.Știe cui să se adreseze pentru a semnală înșelăciunile și fraudele suspectate</p> <p>534.Identifică sursele de informare disponibile cu privire la înșelăciunile și fraudele semnalate</p>	<p>535.Sesizează organismele relevante cu privire la posibile înșelăciuni și fraude chiar dacă nu este personal victimă a acestora</p>	<p>536.Identifică cu încredere situațiile financiare susceptibile de a genera înșelăciuni sau fraude și ia măsuri pentru a evita să devină victima unei înșelăciuni sau fraude</p> <p>537.Identifică cu încredere o situație suspectă, care poate indica o posibilă înșelăciune sau fraudă</p>
4.6 Impozite și cheltuieli publice	<p>Impozite și tratamente fiscale</p> <p>538.Înțelege de ce sunt colectate și cum sunt utilizate impozitele</p> <p>539.Înțelege ce se poate întâmpla dacă nu plătește impozitele</p> <p>540.Știe cum să verifice obligațiile fiscale</p>	<p>545.Plătește impozitele și/sau solicită rambursarea taxelor, după caz</p> <p>546.Își monitorizează obligațiile și drepturile în conformitate cu politicile fiscale</p>	<p>550.Acceptă că este important să plătească impozitele datorate</p>

	<p>541.Știe că există unele obligații privind impozitele amânate, dacă este cazul</p> <p>542.Cunoaște nivelurile actuale ale impozitelor de bază, cum ar fi impozitul pe venit și impozitul pe bunuri</p> <p>543.Cunoaște diferitele tratamente fiscale pentru diversele produse financiare deținute, cum ar fi credite ipotecare, pensii sau economii</p> <p>544.Știe că poate gestiona (unele) chestiuni fiscale online</p>	<p>547.Ține cont de toate obligațiile fiscale atunci când stabilește un buget și elaborează planuri financiare pe termen mai lung</p> <p>548.Ia în considerare tratamentele fiscale atunci când alege produsele financiare</p> <p>549.Poate utiliza serviciul online oferit de autoritățile fiscale pentru gestionarea chestiunilor fiscale</p>	
4.7 Influențe externe	<p>Influențe externe</p> <p>551.Înțelege modul în care factorii economici, cum ar fi recesiunea sau rata ridicată a inflației, precum și alți factori (de exemplu, cei legați de climă, mediu sau pandemii) pot afecta unele aspecte ale situației financiare personale, inclusiv averea</p>	<p>552.Urmărește știrile referitoare la evenimente care pot avea un impact asupra securității sau bunăstării financiare personale</p>	<p>553.Își ajustează cu încredere planurile financiare ținând cont de factorii externi</p>

	<p>Impactul macroeconomic asupra finanțelor personale</p> <p>554.Înțelege că modificările politicilor legate de aspecte precum ajutoarele de stat, rata dobânzii, reforma pensiilor sau legislația muncii pot avea un impact asupra deciziilor și planurilor financiare personale</p> <p>555.Cunoaște principalele organisme cu influență asupra sistemului economic și financiar</p>	<p>556.Își modifică planurile financiare atunci când este necesar, pe baza unei evaluări a impactului factorilor externi</p> <p>557.Identifică strategii pentru a asigura reziliența activelor financiare la factorii și riscurile pe termen mediu și lung (inclusiv riscurile legate de climă)</p>	
	<p>Publicitate</p> <p>558.Recunoaște că practicile de marketing, prezentarea informațiilor, mass-media, presiunea socială și platformele de comunicare socială pot avea un impact asupra deciziilor financiare personale</p> <p>559.Înțelege că anunțurile publicitare online pot fi personalizate</p> <p>560.Este conștient(ă) de rolul publicității în promovarea anumitor tipuri de produse sau servicii și de impactul amprentei digitale personale asupra tipului de publicitate difuzată online</p>	<p>561.Elaborează strategii pentru a reduce la minimum consecințele nedorite ale practicilor de marketing, ale prezentării părtinitoare a informațiilor și ale presiunii sociale asupra deciziilor financiare personale</p> <p>562.Se asigură că ia decizii obiective cu privire la valoarea unui produs sau serviciu financiar promovat</p>	<p>563.Este motivat(ă) să ia măsuri în cazul reclamelor false</p>

	<p>Înțelege impactul mai larg al deciziilor financiare personale asupra durabilității</p> <p>564.Înțelege că deciziile economice individuale au consecințe asupra durabilității economiei, a comunităților și a societății în general. Înțelege că impactul diferă în funcție de nivelul de durabilitate al produsului sau serviciului achiziționat</p>		
--	--	--	--